

No s'hi val a fer confusionisme

per Agustí Palau i Codonyers

Tots els idiomes que s'estimen una mica solen tenir un lèxic bàsic, i sobretot els que van a primer rengle en importància de parlants. Té un vocabulari bàsic el castellà, el tenen el francès i l'anglès, el té l'alemany. I, així mateix el deu tenir el rus.

Suposo que alguna cosa de semblant han de tenir, també, el xinès i el japonès, però no m'hi faria massa fort perquè aqueixos ja s'escapen dels meus elements coneixements.

Entenc molt bé que el català, per les seves especials circumstàncies sociològiques tingui necessitat de tenir un vocabulari bàsic; i, de fet, ja comença de tenir-lo: és el que els promotors en diuen el *català estàndard*. O sia, el llenguatge tipus, la llengua norma, el vocabulari simplificat.

Torno a dir que em sembla molt conforme perquè és evident que els idiomes no han de quedar-se anquilosats i han d'adaptar-se a les necessitats tècniques i científiques d'avui.

Cal, doncs, que el català d'avui inventi mots si n'està desproveït o se n'apropii d'alguna altra llengua, i deixi de racó els que hagin esdevingut arcaïsmes o inapropiats. I si la corresponent Secció de l'Institut d'Estudis Catalans anés massa lenta (i això és un dir, perquè jo no puc pas assegurar-ho) també fóra bo d'instar-la perquè no s'hi adormís. Però estic ben segur que l'Institut té un sentit prou exacte de la seva responsabilitat enfront de la societat catalana. I pel que fa al Govern de Catalunya vull recordar que la Conselleria de Cultura no para de fer edicions de vocabularis tècnics i científics, adminis-

tratsius i jurídics, professionals i d'oficis diversos, molt complets i actualitzats. No és veritat, doncs, que hi hagi ensopiment o desídia.

S'esdevé, però, que al nostre país-terra d'anarquistes i d'anarquitzants-darrerament ens han aparegut, no pas per generació espontània, uns clubs o grupúsculs o capelletes que impulsats, potser, per una bona fe que jo, per ara, no sé veure, s'han atorgat el títol de lingüistes i de filòlegs i la missió de reformadors. I per gràcia de l'esnobisme que a alguns els caracteritza, i amb una vanitat molt d'acord als temps, s'han autodefinits mestres amb dret de pontificar, d'esmenar i d'introduir.

Com ja sol passar sempre -i a Catalunya en tenim experiències des del 1900 al 1930- aquests mestretites "passen" olímpicament de tot i, sobretot, de normes i d'Instituts. I si pels prats on ells pasturen s'hi fica també a pasturar algun para-polític imagineu-vos la destrossa que són capaços de fer, tots plegats. Però si, a més a més, algun periòdic o paper imprès i fins i tot algun llibre dels que es fan servir com a beceroles del llenguatge, o les televisions oficials, hi troben gust, que els déus ens

protegeixin, amics, perquè la trencadissa que faran serà sonada.

¿No en teníem prou amb els vicis de sintaxi i la defectuosa fonètica que trinxen el català que encara ens calia un progressisme que és una reculada i unes innovacions que són uns barbarismes d'allò tan vulgar?

Examinem amb exemples la qüestió.

Un dels llibres d'ensenyament del català, ara en voga, escriu *sisplau* en comptes de "si us plau". No veig el perquè no podem escriure, també, *sinvols* en lloc de "si en vols" o *simdius* per "si em dius". Si és vàlid escriure els infinitius *comprendre*, *apendre*, *reprendre* i els futurs *apendré*, *compendré*, etc. per què no dir *apenc* i *apenia*? Per què fer irregularitats? Per què ha d'ésser bo, ara, dir *nòvia* per "promesa" i quan la casarem serà la "núvia"? Per què abolir la preposició *per a* a tot arreu i emprar només *per* si molts cops ens trobarem que el sentit no és el mateix? Per què el vulgarisme *nanos* en lloc d'infants, nens, nois, mainada, quitxalla, etc. Es bo, ara, dir *barcos*, i *sigut*, fins ara només tolerat? ¿Fa, ara, més bonic dir: *Vine, xato, al mercat* o *Barcelona* serà més bona i més bonica si el seu Ajuntament, amb l'Alcalde al davant, la volem *posar guapa*? Podria posar molts més exemples però per ara ho deixaré córrer.

Tant que va costar establir i ordenar assenyadament l'ortografia i tota la llengua i ara, alegrement, hem de tornar a fer capelletes? Què hi diria Mestre Fabra?

SERVEI TÈCNIC
FOTO-CINEMA

Advocat Cirera, 8, Dpt. 16
(Davant Ajuntament)

Telèfon 726 13 35 - SABADELL